

NEWSLETTER EDUKACYJNO-INFORMACYJNY

sierpień 2022 r.

LATAJĄCY PATROL

Latający Patrol dostępny na YouTube Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Zapraszamy do oglądania programu edukacyjnego skierowanego do dzieci.

Premiera w każdą środę o godzinie 12!

Źródło informacji:

<https://www.youtube.com/watch?v=y-0yhnioUWg&list=PLWQqFlxwiQOB6p-0hj-MK5JEWiyhQPrHS&index=1&t=241s>

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100068921421567>

NOWY ROZDZIAŁ W RAPORCIE IPCC

Dobre życie przy niskim zużyciu energii, czyli nowy rozdział w raporcie IPCC
Mitygacja, czyli ograniczanie zmiany klimatu to główny temat opublikowanej w kwietniu 2022, trzeciej części Szóstego raportu IPCC. Specjaliści przyjrzeni się w niej nie tylko technicznym możliwościom obniżania emisji gazów cieplarnianych, ale też działaniom, jakie mogą w tym celu podjąć instytucje, przedsiębiorstwa, społeczności i pojedynczy ludzie.

W najnowszym raporcie Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (ang. *Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC*) dotyczącym ograniczania emisji umieszczony został nowy

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

rozdział (raport trzeciej grupy roboczej, rozdział 5). Dotyczy on zapotrzebowania na energię, usług energetycznych i społecznych aspektów ochrony klimatu.

Rozdział piąty jest w całości poświęcony dokonaniom nauk społecznych, takich jak socjologia, psychologia środowiskowa, geografia transportu czy ekonomia ekologiczna. W dodatkowym rozdziale są też wyjaśnione główne teorie i pojęcia z nauk społecznych przydatne w pracy na rzecz ograniczania emisji.

Polecamy zapoznać się z objaśnieniem dr Michała Czepkiewicza.

Zdaniem Julii Steinberger, dzięki rozdziałowi piątemu udało się zakwestionować powszechne przekonanie, że zapotrzebowanie na energię i surowce musi rosnąć i że jest to konieczne by zapewnić ludziom dobre warunki życia. Pomocne w tym było zastosowanie koncepcji **usług energetycznych**. Są nimi różne korzyści wynikające ze zużycia energii jak np. odpowiednia temperatura w mieszkaniu, możliwość dotarcia do pracy czy pełnowartościowa dieta.

Energia sama w sobie nie jest wartościowa – liczy się to, w jaki sposób jest używana do poprawy jakości życia i spełnienia potrzeb. Badania podsumowane w rozdziale pokazują, że do lepszego spełnienia potrzeb ludzi nie zawsze potrzeba więcej energii. **Można poprawić warunki życia ludzi używając mniej energii i surowców niż obecnie.**

Wniosek ten ma duże znaczenie dla całego raportu IPCC. Do tej pory większość scenariuszy i działań prezentowanych w raportach tej instytucji dotyczyło głównie zmiany źródeł energii elektrycznej na niskoemisyjne oraz zmian w procesach produkcyjnych i stosowanych technologiach.

Wnioski z rozdziału można podsumować w kilku тезach:

1. Istnieje bardzo duży potencjał zmniejszenia zapotrzebowania na energię w sektorach mobilności, żywności, mieszkalnictwa i przemysłu {sekcja 5.3.1};
2. Zmniejszenie zapotrzebowania na energię może mieć pozytywny wpływ na dobrostan ludzi i jest zgodne z zapewnieniem wszystkim ludziom godnych warunków życia {sekcja 5.2};
3. Emisje i zapotrzebowanie na energię są bardzo nierówno rozłożone w społeczeństwie, także w skali globalnej. Korzyści dla ochrony klimatu przyniosłoby

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

- zmniejszenie nierówności społecznej oraz opodatkowanie luksusowej konsumpcji i bogactwa {sekcja 5.2, 5.4.2; 5.6};
4. Redukcja zapotrzebowania wymaga zmiany systemowej, którą można osiągnąć działając w wielu sferach jednocześnie: potrzebne są zmiany w decyzjach instytucji rządowych i przedsiębiorstw, infrastrukturze i technologii, zachowaniach jednostek oraz w kulturze i normach społecznych {sekcja 5.4};
 5. Ruchy społeczne i zwiększenie partycypacji społecznej odgrywają ważną rolę w przyspieszaniu zmiany systemowej na rzecz skutecznej ochrony klimatu {sekcja 5.4.2}.

Sposoby zmniejszania zapotrzebowania na energię opisywane są według modelu *Avoid – Shift – Improve*, czyli **Unikaj – Zastąp – Ulepsz**{sekcja 5.3.1}. **Unikanie** w tym kontekście dotyczy działań, które wymagają wysokiego zużycia lub marnowania energii, a można z nich w pewnych warunkach zrezygnować, jak np. podróże lotnicze, posiadanie samochodu, wyrzucanie żywności czy duże domy, które są trudne do ogrzania. **Zastępowanie** dotyczy m.in. zamiany samochodu na transport zbiorowy lub rower oraz zmiany diety z mięsnej na wegetariańską lub wegańską. **Ulepszanie** z kolei dotyczy poprawy wydajności urządzeń np. używania małych i lekkich samochodów elektrycznych, pomp ciepła i żarówek LED, a także termomodernizacji budynków.

W artykule można poczytać także o nierównościach energetycznych, o tym co jest konieczne dla wprowadzania zmian systemowych, w jaki sposób można zmniejszyć konsumpcję.

Źródło informacji:

<https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/dobre-zycie-przy-niskim-zuzyciu-energii-czyli-nowy-rozdzial-w-raporcie-ipcc/>

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

MIT: TO ZMIANY POLA MAGNETYCZNEGO ZIEMI I NADCHODZĄCE PRZEBIEGUNOWANIE SĄ PRZYCZYNĄ WSPÓŁCZESNEJ ZMIANY KLIMATU

MIT:

Chociaż istnieją potężne modele, które łączą działalność człowieka z podwyższonym poziomem dwutlenku węgla w atmosferze i globalnym ociepleniem, związki te nadal opierają się na korelacjach, a nie na przyczynowości. W związku z tym zawsze istnieje prawdopodobieństwo trzeciego czynnika, który powoduje oba. Analizy malejącego magnetycznego momentu dipolowego Ziemi oraz wzrostu poziomu dwutlenku węgla i globalnej temperatury w ciągu ostatnich 40 lat wykazały korelacje odpowiednio $-0,99$ i $-0,90$. To silne powiązanie zostało zgłoszone przez innych badaczy. Nie jest jasne dlaczego zostało zignorowane przez społeczność naukową.

CO NA TO NAUKA?

Ziemia jest otoczona polem magnetycznym. Chroni nas ono m.in. przed erozją atmosfery wskutek oddziaływania wiatru słonecznego, cząstkami z wyrzutów plazmy w koronie słonecznej, a także przed promieniowaniem kosmicznym. Nie ma jednak znaczenia dla ilości promieniowania elektromagnetycznego docierającego do Ziemi ze Słońca oraz elektromagnetycznego promieniowania ziemskiego skierowanego w przestrzeń kosmiczną. A to od tych dwóch czynników zależy średnia temperatura powierzchni Ziemi. **Nie ma wątpliwości, że główną przyczyną obecnej zmiany klimatu jest wzrost koncentracji gazów cieplarnianych. Odpowiedzialne za to prawa fizyki są dobrze znane i potwierdzone doświadczalnie. Nie bazujemy tu na samej korelat**

Źródło informacji i objaśnienia:

<https://naukaoklimacie.pl/fakty-i-mity/mit-nadchodzace-przebiegunowanie-jest-przyczyna-zmiany-klimatu/>

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

MIEJSKA WYSPA CIEPŁA

Miejska wyspa ciepła (MWC, ang. UHI – urban heat island) to zjawisko polegające na podwyższeniu temperatury w mieście w stosunku do terenów je otaczających.

W rzeczywistości temperatura powietrza w dzień w mieście nie jest znacząco wyższa niż za miastem. **Dlaczego zatem człowiekowi jest gorąco, jeśli jest na rozgrzanym placu?**

Ponieważ odczuwa on nie tylko temperaturę powietrza jako taką, ale także promieniowanie cieplne, które emitują nagrzany od Słońca plac czy nagrzane ściany budynków – mówi prof. Krzysztof Fortuniak, klimatolog z Uniwersytetu Łódzkiego.

O klimacie miast, o tym czym jest, jak się formuje MWC, jakie niesie pozytywne i negatywne konsekwencje, można przeczytać w rozmowie z Prof. Krzysztofem Fortuniakiem.

Polecamy!

Źródło informacji i link do rozmowy:

<https://www.cire.pl/artykuly/materialy-problemowe/czym-jest-miejska-wyspa-ciepła>

WŁADZE CHILE CHCĄ ZMIAN W KONSTYTUCJI

Bardzo ciekawa rzecz zadziewa się w Chile. Na początku września odbędzie się referendum, w którym Chilijczycy podejmą decyzję, czy chcą zmiany swojej ustawy zasadniczej. **Jeśli obywatele poprą projekt, Chile stanie się pierwszym krajem na świecie, którego konstytucja odniesie się do zmiany klimatu.**

Od czasu wstrząsu społecznego w 2019 r., z powodu którego szczyt klimatyczny COP25 przeniesiono w ostatniej chwili do Hiszpanii, Chile rozpoczęło bezprecedensowy proces

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

polityczny i instytucjonalny. To m.in. rezultat wyboru lewicowego prezydenta Gabriela Borica w grudniu 2021 r., którego rząd określa się mianem ekologicznego.

Jakie inne ekologiczne działania były już realizowane w tym kraju?

- chilijskie władze już spełniają obietnicę zamknięcia najbardziej zanieczyszczających zakładów w tzw. strefach poświęcenia. Taką strefą określa się obszar geograficzny, który został trwale uszkodzony w wyniku poważnych zmian środowiskowych lub dezinvestycji gospodarczych, często w wyniku niepożądanego użytkowania gruntów. W Chile wyróżnia się pięć takich obszarów.

- Konwencja Konstytucyjna Chile, na którą składa się 155 członków reprezentujących różnorodność kraju, przedstawiło nową propozycję tekstu ustawy zasadniczej.

- Dokument definiuje bowiem kraj jako “wielonarodowy, międzykulturowy i ekologiczny” już od pierwszego artykułu.
- Tekst gwarantuje prawo człowieka do wody. Jest to o tyle ważne, że obecnie to prywatny towar, podczas gdy kraj boryka się z dużym problemem suszy.
- W projekcie zagwarantowano również prawo do “zdrowego i ekologicznie zrównoważonego środowiska”.
- Państwo zobowiązuje się do “przyjęcia odpowiedzialnej ekologicznie administracji” oraz ochrony “ekologicznej funkcji ziemi”.
- Zawarto również konieczność określenia “społecznej i ekologicznej funkcji” mienia.
- W proponowanym ósmym artykule czytamy: “Jednostki i narody są współzależne z naturą i tworzą z nią nierozłączną całość. Państwo uznaje i promuje życie oraz relację harmonijnej równowagi między ludźmi, naturą i organizacją społeczeństwa”.

Najważniejsze punkty proponowanej konstytucji:

- Państwo ma obowiązek zapobiegać zagrożeniom, słabościom i skutkom kryzysu klimatycznego i ekologicznego. Ma obowiązek dostosowywać się do nich i łagodzić je, a także chronić bioróżnorodność, zachowując i odtwarzając siedliska dzikich gatunków rodzimych.

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

- Uznaje się i wzywa się do poszanowania prawa natury do istnienia, regeneracji, podtrzymywania, równowagi
- Morza terytorialne, plaże, wodę i powietrze określono jako naturalne dobra wspólne. Państwo ma obowiązek opieki nad nimi, aby zapewnić prawa natury i interesy obecnych i przyszłych pokoleń.
- Zapewnia się większe uprawnienia dla gmin w sprawach ochrony środowiska na ich terytoriach. Powstają również nowe formy uczestnictwa obywateli.

Źródło informacji:

<https://smoglab.pl/konstytucja-chile-ekologia/>

1 TYS. DLA MIESZKAŃCÓW BLOKÓW ZAMIAST 3 TYS. NA WĘGIEL DLA NAJBOGATSZYCH. JEST POMYSŁ NA ZMIANY.

Organizacje społeczne przedstawiły na koniec lipca swoją propozycję zmian w dodatku węglowym. Zamiast niego chcą wprowadzić dodatek energetyczny. Ma być korzystniejszej dla krajowego budżetu i sprawiedliwej, bo pomoc trafi do najbardziej potrzebujących.

O rządowym dodatku węglowym przedstawiciele Polskiego Alarmu Smogowego, Fundacji Frank Bold i Instytutu Badań Strukturalnych mówią: niesprawiedliwy, chaotyczny i wykluczający. Wspólnie przygotowali społeczną odpowiedź na dziurawe przepisy procedowane przez obóz Prawa i Sprawiedliwości.

Według propozycji PiS, która została już przegłosowana w Sejmie, 3 tysiące złotych trafi do wszystkich gospodarstw ogrzewających się węglem. Nie będą to jednak pieniądze znaczone. Do spełniających warunki rządowego programu trafi żywa gotówka, którą będzie można

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

wydać na cokolwiek. Według aktualnych cen za taką kwotę będzie można kupić ok. tonę węgla. Tymczasem średnio dla przeciętnego gospodarstwa o wielkości 100 m² roczne zapotrzebowanie na węgiel to 2,5 t. O ile dom jest ocieplony. W przypadku starych zabudowań bez jakichkolwiek ociepleń, takie samo gospodarstwo potrzebuje dwa razy więcej węgla – 5 t.

Aby dostać 3 tys. z państwowej kasy trzeba jednak złożyć deklarację w CEEB. Wnioski można składać online lub osobiście w urzędzie gminy. W programie nie ma żadnego kryterium dochodowego, a na lodzie zostają osoby palące pelletem, gazem i mieszkańcy bloków, w tym osoby najuboższe. To właśnie na te aspekty zwraca uwagę strona społeczna.

Propozycja społeczników opiera się o dwa filary.

1. Pierwszy to zapewnienie sprawiedliwej osłony na nadchodzący sezon grzewczy.
2. Drugi filar to wyzwolenie potencjału efektywności energetycznej polskich budynków.

A z tym od lat jest duży problem, co generuje dodatkowe zapotrzebowanie na paliwa stałe.

Zdaniem społeczników ich propozycja jest bardziej efektywna. Różnicuje wsparcie między domami jednorodzinnymi i wielorodzinnymi.

Jaki jest kolejny krok?

Społecznicy zapowiedzieli rozmowy z zasiadającymi w Senacie. Tam ustawa trafiła 4 sierpnia.

Źródło informacji:

<https://smoglab.pl/dodatek-energetyczny-taniej-i-nie-tylko-do-wegla/>

Zapraszamy do polubienia, obserwowania funpage'a naszego projektu

<https://www.facebook.com/Aktywna-szko%C5%82a-z-klimatem-i-zdrow%C4%85-atmosfer%C4%85-104626035483352>

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ